

същност в многопластови черупки, които да предпазват живото ядро. Сложността на актьорската задача се състои в това, че Стоян Дойчев трябва да е напълно концентриран не само върху пластическите си движения и куклите, но и върху извеждането на цялостния смисъл. Той трябва да провежда диалози със самия себе си, с душата си. Борбата с шестте различни куба, които са именно знаци за товара, който носим в себе си, е напълно безмълвна, няма никакъв звуков фон или думи, наблюдаваме само сриването на човека.

Цялата тази игра с куклите е като един танц, който постепенно преминава от танго в

сиртаки. Музиката на Христо Намлиев е другата важна част от това спектакълът да изгради своята цялостна визия. След всички сцени, в които Стоян Дойчев преминава през това да е в борба не само със самия себе си, но и с всички препятствия около него, той с усмивка и пак така напук продължава да играе своето сиртаки, метафора за това да намираш силата да живееш живота си въпреки.

Макар и представлението да използва като база за създаването си „Митът за Сизиф” на Албер Камю, на сцената не прозвучава текста на философа. Единствените думи, които достигат до нас, са авторските редове на режисьора Веселка

Кунчева. Те са записани от актьора Леонид Йовчев. Стиховете обединяват цялото и все повече ни убеждават в искрената изповед, споделена на сцената. Много ясно синтезират философията на целия спектакъл, че щастието е в това да изживееш живота си, а не да търсиш смисъл.

ако знаех само,
само, ако знаех,
само мъничко,
ей толкова дори,
щях във камъка
живота си да смажа,
за да помня, че
не знаех,
че боли...

(Веселка Кунчева, част от текста ѝ за „Аз, Сизиф”)

70 години художници и кукли в Столичния куклен театър

Михаил Байков

Всеки път щом на хоризонта се зададе юбилей на някой театър или фестивал, се замислям за две неща. Едното е какво е постигнато дотук, а другото е какво предстои. Пресечната точка на тези две мисли за мен е в онова, което остава днес, за да го има и утре. Онази материална памет за нематериалното. Говоря за ръкописа, който никога не гори. Говоря за писаното слово, което остава и след нас.

Рядко в българското изкуствознание можем да се радваме свободно на нови книги посветени на художниците. Когато прибавим към това и спецификата на работата в театъра – задачата става съвсем невъзможна. Но ето, че на бял свят се появи бялата книга на сценографите, работили в СКТ през последните 70 години. Епохален труд! Защо?

Събирането на едно място на художници и сценографи, работили в първия професионален куклен театър в България, който е двигател и за професионализирането на останалите сценични институти у нас, е задача, която сама по себе си изисква поощрение и похвала дори само заради идейния ѝ замисъл. Нека кажем защо това е така. Създаването и съхранението на българската кукленотеатрална памет, както и култивирането на едно ново поколение художници и постановчици изисква стъпването върху фундамент, от който преди да се отгласнем, следва да се огледаме. Ето затова опитът да издириш, систематизиращ и експониращ по един достъпен, но и исторически правдив начин случилото се през последните

70 години, мога да сравня само с някое от големите пионерски дела на ХХ век.

И все пак – векът е ХХІ, а авторът му съвсем не е пионер или дилетант в това, което прави. Славчо Маленов – авторът на тази, нека не бъде нескромно, ако я наречем енциклопедия на българските художници в кукления театър, е професионалист с голям опит в изкуството на куклата. Познаваме го като един от наистина добрите специалисти на спектаклите с марионетки – умение, заради което е ценен и търсен у нас и в чужбина; професор по режисура за куклен театър и автор на множество драматизации на класически и модерни приказки, които оживяват сезон слез сезон в салоните на куклените ни театри. Не смея да се питам какво е накарало проф. Маленов да започне работа по тази голяма бяла книга, но виждам, че в нея са намерили място 77 художници от България и Европа, които са оставили своя отпечатък в развитието на театъра и са дали тласък както на българската куклено-постановъчна практика, така и на художествения образ и рисунок – неразривно цяло, алфата и омегата в кукления театър. Албумът (съставители Кирыкос Аргиропулос и Иван Райков) е събрал документални кадри, които проследяват развитието на естетиката в сферата на куклената сценография в СКТ. Разгръщайки тези 200 страници, виждаме фрагменти от сценични творби на редица творци, не просто свързали името си с историята на

този театър, но и свързали живота си с него. На някои от тях липсват собствените им снимки – историята не пази визуалната памет за тях. Останали са само отделни артефакти, над които си струва да помислим. А защо си струва? Защото само тогава ще видим, че не всичко започва с нас; че големите постижения на куклената ни сценография от 60-е и 70-е години на миналия век имат своите разумни обяснения днес; че зад поетиката на новите изразни средства в кукления театър стоят културологични пластове, които следва бавно и внимателно да се разархивират.

Албумът „70 години художници и кукли в Столичния куклен театър“ (издание на СКТ) е всъщност един

добър лакмус, през който могат да бъдат мислени и оцветени емблематични за историята ни събития, които тук кондензирано са изведени в една обща рамка – тази на художниците-сценографи работили в СКТ. Но дори и читателят да не избере едно такова сечение, през което да разгледа динамиката в развитието на визуално-пластичната изразност, за него ще остана удовлетворението, че държи в ръцете си труд, който да го върне назад, в един друг свят, като с машина на времето. Машина, която ще го отведе при онзи *другия театър*, лишен от догмите на реализма. За Славчо Маленов и СКТ ще остане удовлетворението, че са автори на единствената по рода си, в най-съвременната ни театрална история, енциклопедия на художниците в кукления театър, с каквато изобщо много малко сценични

институти могат да се похвалят – били те драматични, куклени или оперни; били те държавни или общински.

Ето, че с този енциклопедичен албум е даден началният изстрел на едно дълго, надявам се, маратонно щафетно бягане из коридорите на българската кукленотеатрална памет, която чака да бъде събрана от група съмишленици, за да бъде запечатана и консервирана за по-добри времена, когато някой ще оцени направено от тях тогава, написаното и събрано от нас сега. Или докато първият от нас не реши да разтвори страниците му, за да срещне големите събития и личности, творили между тези два века. Дотогава, обаче, ще чакам с нетърпение да видя, кой ще поеме щафетата от СКТ за следващия голям бял албум на българския куклен театър. ■